

Kerteminde Dage 2025 - Sammenfatning

Af Lucy Bergström

De fem foredragsholdere blev bedt om at tale om vores tema: Fællesskab, forbundet og forpligtet. De greb det fra forskellige vinkler; om FN som verdensfællesskab, til fællessang, som skaber samhørighed, til kirken som fællesskab. Der blev også rystet i os for at fjerne vores fokus fra materiel velstand og flytte den til luftforandring og ånd. Det sidste foredrag tog temperaturen på demokrati, både i Danmark og ude i verden.

Fredag 24.okt. kl.16: Per Stig Møller om En verden med og uden FN

KD 2025 FÆLLESSKAB - FORBUNDET OG FORPLIGTET - bilag til sammenfatningen

Fredag 24.okt. FN set indefra

Per Stig Møller, tidligere udenrigsminister, fik lov til at lægge ud med et foredrag om "En verden med og uden FN". Det er 80-års dagen for oprettelsen af FN, så en drøftelse om det verdensomspændende fællesskab passer godt ind i vores tema. Per Stig Møller har været formand for FNs sikkerhedsråd i to omgange og fortalte hvordan systemet virker. De permanente pladser er besatte af de 5 sejherrer fra anden verdenskrig: England, Frankrig, Rusland, Kina og USA. Der er 15 andre pladser, som bliver fyldt på skift i to år af andre lande, og formandsskabet går også på skift. Det er svært at lave om på denne struktur, fordi i så fald skulle de permanente medlemmer af sikkerhedsrådet stemme for at nedlægge deres pladser, og det gør de ikke. Per Stig Møller kunne tænke sig en mere retfærdig fordeling, hvor et mellemlag i rådet var semi-permanent med hver kontinent bedre repræsenteret i længere tid end to år.

I Per Stigs periode, havde han mulighed for at forberede og gennemføre nye resolutioner. Han sagde, det krævede planlægning, en masse bearbejde og held, fordi de perioder når Danmark har haft formandsskabet er så korte. Sommetider lykkes det ikke for formandsskabet at få en resolution gennemført. Men han er glad for, at han og hans hold fik godkendt en resolution om hjælp til lande, som lige har været i konflikt. Typisk skete det, at FNs fredsbevarende styrker blev trukket ud efter en krig og landet sejlede, med ødelagt infrastruktur, internt fordrevne, kaos. Den danske resolution sørgede for genopbygnings-hjælp i disse situationer. Det var en resolution, som kom alle lande til gode og fik bred opbakning.

Per Stig understregede, at hvis FN gik i opløsning, ville det største tab nok være den uvurderlige effekt deres hjælpeorganisationer har på verdens helbred, uddannelse, nødhjælp, mv. Han synes, de er de vigtigste organisationer i verden. De er også virkelig gode til at få os med ressourcer til at donere til fx UNHCR, UNICEF, WFP og WHO.

Det var betryggende at høre, at et lille land som Danmark kan hjælpe større lande med diplomatiske knuder. Per Stig siger, at FN er fantastisk, fordi man møder ministre fra hele verden og dyrker samarbejde og ja, venskaber med dem. De inviterer og man rejser rundt til deres lande, lærer dem og deres udfordringer at kende. Det baner vejen for, at man kan løse vordende konflikter mellem større lande, fordi man ikke selv er en magtfaktor. Per Stig fortalte meget humoristisk om at blive ringet op mens han stod i badebukser ved den jyske vestkyst af Kinas udenrigsminister, som havde et kæmpeproblem men Nordkorea (tror jeg det var) og skulle høre, om Per Stig kunne hjælpe ham. Hvis Kina gjorde sådan og sådan, ville det provokere Nordkorea til angreb? Per Stig ringede til den nordkoreanske udenrigsminister og spurgte, hvordan de ville reagere, hvis Kina gjorde det, de havde i tankerne. Han fik at vide, at det ville ikke være noget problem. Så ringede Per Stig tilbage til den kinesiske udenrigsminister med besked. En anden gang, gjaldt det Georgien, som muligvis ville angribe Aserbajdsjan hvis et tredje land gjorde et eller andet. Per Stig ringede til den georgiske udenrigsminister, som sagde, "Nej! Vi har ingen soldater!" Så ved at dyrke venskaber og agere mellemmand, er det lykkedes for ham at løse konflikter, som landene ville have svært ved selv at gøre direkte. Badebukse-diplomati!

Spurgt om han mente, at FN kunne gå i opløsning, når de tit har problemer med Ruslands veto, sagde han nej. Han gav et eksempel fra EU, hvor medlemmerne også skal være enige for, at en resolution kan gennemføres. Typisk ville Ungarn og Slovakiet (eller var det Tjekkiet) stemme imod, men ved at lederen spørger alle de andre, om de stemmer for eller imod, kan man omgå vetoen. 14 ja og 2 nej. Den samme teknik bliver brugt i FN for at gennemføre resolutioner med store opbakning. Det har ellers været et kæmpe problem.

At høre om disse diplomatiske finurligheder fra den person, som har arbejdet med dem er virkelig stort for os. Vi fik åbnet et vindue ind i verdenshistorien. Nogen mente, at Per Stig pralede lidt, men hvordan skal han ellers fortælle, om hvad han har opnået i sin tid i FN? I øvrigt synes jeg, han har i hvert fald noget at prale af. Vi kan være enormt taknemmelig for, at han har repræsenteret Danmark i FN og opnået sådanne resultater.

Han refererede flere gange til sin seneste bog, *Afgørende øjeblikke*.

Fredag 24.okt. kl.19: Lasse Skovgaard - Hvorfor synger vi fællessang?

Foredraget blev afholdt i kirken, hvor mange kunne være med, også til at synge. Lasse Skovgaard fortalte om sin baggrund som sundhedsfaglig ekspert; han kunne oplyse, at når vi synger sammen, bliver endorfiner udløst i kroppen, som giver samme slags velvære som et kram. Der var flere overraskende indslag, fx filmklip af babyers reaktion når deres far spiller musik (vild begejstring) og glæden en gammel, dement mand får ved at synge slagere med sønnen i bilen - og han kan huske hele teksten. Måske det mest overraskende var historien om J.A.P. Schultz, som kom til Danmark i 1780'erne for at være kapelmesteren ved hoffet i København. Han blev bedt om at lære danskerne at synge smukt; indtil da, sang vi med hvert sit næb og uden så meget samklang. Han anses for at være fællessangens fadder.

Lørdag 25.okt. kl.10: Mads Davidsen, Fyns biskop - Hvad er demokrati?

Mads Davidsen kommenterede forudsætningen for demokrati, nemlig næstekærlighed, en blandning af respekt og omsorg. Med afsæt i Hal Kochs bog *Hvad er demokrati?* overvejede han hvad kirken kan bidrage til samfundet med: fællesskabsfølelse, åndelige fordybelse og tryghed. Han har meget imod, at samfundet skal effektiviseres, da meget går tabt, som ikke kan måles eller vejes. Kirken var tidligere meget mere i midten af samfundet end den er nu, hvor velfærdsstaten har overtaget mange af funktionerne. Men han mærker, at kirken vokser på Fyn, og var glad for vores arrangement i Kirkens Kulturhus midt i Kerteminde.

Lørdag 25.okt. kl.13:15: Forfatter og sognepræst Mikkel Wold: Pengene eller Livet

I sept. 2024 udkom Mikkel Wolds anmelderroste bog, *Pengene eller livet. Tallenes tyranni og det unyttiges nødvendighed*. Han begyndte med at ridse op nogle af faldgruberne i samfundet i dag: vores selvrealisering fjerner fokus fra omsorg for andre. Man skal fremme og pleje sig selv! Det producerer sociopater - lige så galt afmarcheret som vores fiksering på markeds kræfter og vores grådighed. Man skal i stedet prøve at glemme sig selv og interessere sig for noget, der er udenfor sig selv. Man skal undre sig og tænke selvstændigt. Forundring er al videns kilde. Vi trænger til luftforandring, skønhed og ånd. "Det er ikke alt, som kan tælles, der tæller."

Lørdag 25.okt. kl. 15:30: Charlotte Flindt Pedersen, direktør for Det udenrigspolitiske selskab: Demokrati i en teknologisk og udenrigspolitiske brydningstid

Den tekniske brydningstid består bl.a. af, at moderne kommunikation er lige så stor en revolution som opfindelsen af trykpressen var på 1400-tallet. Det betyder fx, at man føler sig presset til at svare hurtigt på beskeder, der er ikke tid til overvejelser. I moderne, dansk politik er der kun 2-3% af borgerne, som er med til at udpege kandidaterne, når 97-98% af os ikke er partimedlemmer. Men vores demokrati fungerer stadig ret godt. Immigration har udfordret vores kulturelle værdier, når der er afvandring fra land til by og den oprindelige befolkning bliver erstattet af fremmede folk. Men lokaldemokrati favner også tilflytterne. Der er nu flere autokratiske lande i verden end demokratier.

Lucy Bergström